

Infoga samarbetslogga här:
Högerklicka och välj "Ändra bild".
Vill du inte ha en logga här,
markera denna bild och
klicka på Delete.

Infoga samarbetslogga här:
Högerklicka och välj "Ändra bild".
Vill du inte ha en logga här,
markera denna bild och
klicka på Delete.

Mått på ekonomiska svårigheter och utsatthet inom ULF

Mått på ekonomiska svårigheter och utsatthet inom Undersökningarna av levnadsförhållanden

Producent:

SCB, Statistiska centralbyrån
Avdelningen för social statistik och analys
Solna Strandväg 86
171 54 Solna
010-479 50 00

Förfrågningar:

Katya Vasileva-Gull
+46 10 479 50 00
ulfsilc@scb.se

Du får kopiera och på annat sätt mångfaldiga innehållet.
Vi vill dock att du uppger källa på följande sätt:
Källa: SCB, Mått på ekonomiska svårigheter och utsatthet inom
Undersökningarna av levnadsförhållanden

Levnadsförhållanden 2026:3

ISSN: 1654-1707 (Online)
URN:NBN:SE:SCB-2026-LEBR2603_pdf

Denna publikation finns enbart i elektronisk form på www.scb.se
This publication is only available in electronic form on www.scb.se

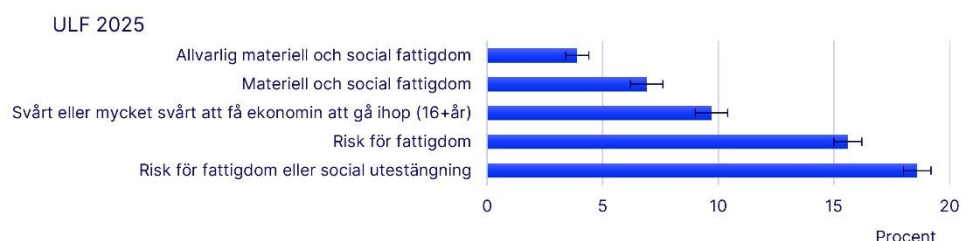
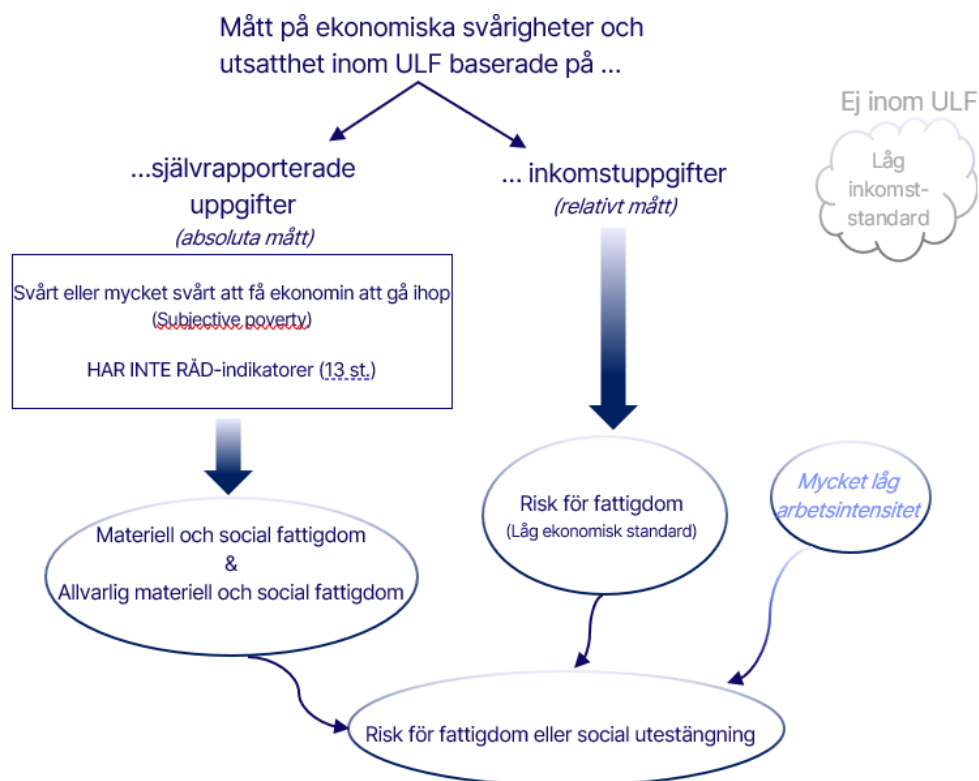
Inledning

Undersökningarna av levnadsförhållanden (ULF) är en årlig undersökning som samlar in uppgifter för att belysa olika aspekter av levnadsvillkoren i Sverige som till exempel hur man bor, om man har ett jobb, vad man gör på sin fritid och hur man ser på sin hälsa och ekonomi. En stor del av frågorna i undersökningen ingår i den EU-reglerade undersökningen *EU Statistics on Income and Living Conditions* (EU-SILC).

Statistiken gör det möjligt att följa utvecklingen av levnadsförhållanden över tid och att göra jämförelser mellan länder. Den används både nationellt och internationellt som underlag i bland annat arbetet mot fattigdom och social utestängning.

Hur begrepp som fattigdom, ekonomiska svårigheter och utsatthet ska definieras och mätas är en komplex fråga. Vilken bild som ges beror bland annat på vilka mått som används för att beskriva dessa fenomen. Det finns olika mått på ekonomiska svårigheter och utsatthet. Vissa baseras på självrapporterade uppgifter, andra på registeruppgifter om inkomster. Det finns även sammansatta mått som bygger på en kombination av flera indikatorer.

I denna rapport beskrivs måtten på bilden nedan som används inom Undersökningarna av levnadsförhållanden (ULF) för att följa upp ekonomiska svårigheter och utsatthet, tillsammans med resultat från den senaste undersökningen. Syftet är att tydliggöra skillnaderna mellan de olika måtten och att visa fördelarna med att använda flera mått för att belysa samma företeelse.

Varje mått har sina styrkor och begränsningar. Självrapporterade uppgifter kan ge viktig information om hur människor upplever sin ekonomiska situation, men frågor om den egna ekonomin kan också uppfattas som känsliga. Inkomstbaserade mått är å andra sidan mindre beroende av individens egna bedömningar, men fångar inte exempelvis besparingar, skulder eller andra ekonomiska resurser. Tillsammans ger de olika måtten en mer nyanserad och heltäckande bild av människors ekonomiska levnadsstandard än vad något enskilt mått kan göra.

Mått baserade på självrapporterade uppgifter

Svårt eller mycket svårt att få ekonomin att gå ihop

Ekonomiavsnittet i frågeformuläret för Undersökningarna av levnadsförhållanden innehåller en rad frågor om ekonomiska och materiella förhållanden. En av dessa frågor är: "Om du tänker på hela hushållets ekonomi överlag, hur lätt eller svårt tycker du det är att få ekonomin att gå ihop?". Respondenterna besvarar frågan på en sexgradig skala, från mycket lätt till mycket svårt. De som uppger att det är "mycket svårt" eller "svårt" att få ekonomin att gå ihop räknas som personer som lever i subjektiv fattigdom enligt Eurostats indikator Subjective poverty¹. I SCB:s statistikdatabas benämns indikatorn som **Svårt eller mycket svårt att få ekonomin att gå ihop** och är en av flera i tabellen Indikatorer för ekonomiska svårigheter.

Nästan var tredje ensamstående kvinna med barn har svårt att få ekonomin att gå ihop

Under 2025 uppgav var tionde person i befolkningen, 16 år och äldre, att det är svårt eller mycket svårt att få hushållets ekonomi att gå ihop. Särskilt höga andelar återfinns bland ensamstående kvinnor med barn (31 procent²), arbetslösa (30 procent) och utrikes födda (24 procent).

Jämfört med 2022³ har andelen som uppger att de har svårt eller mycket svårt att få ekonomin att gå ihop ökat med 3 procentenheter, från 7 till 10 procent⁴. På EU-nivå uppgick genomsnittet för denna indikator till 18 procent år 2025⁵.

¹ Eurostat, Glossary: Subjective poverty

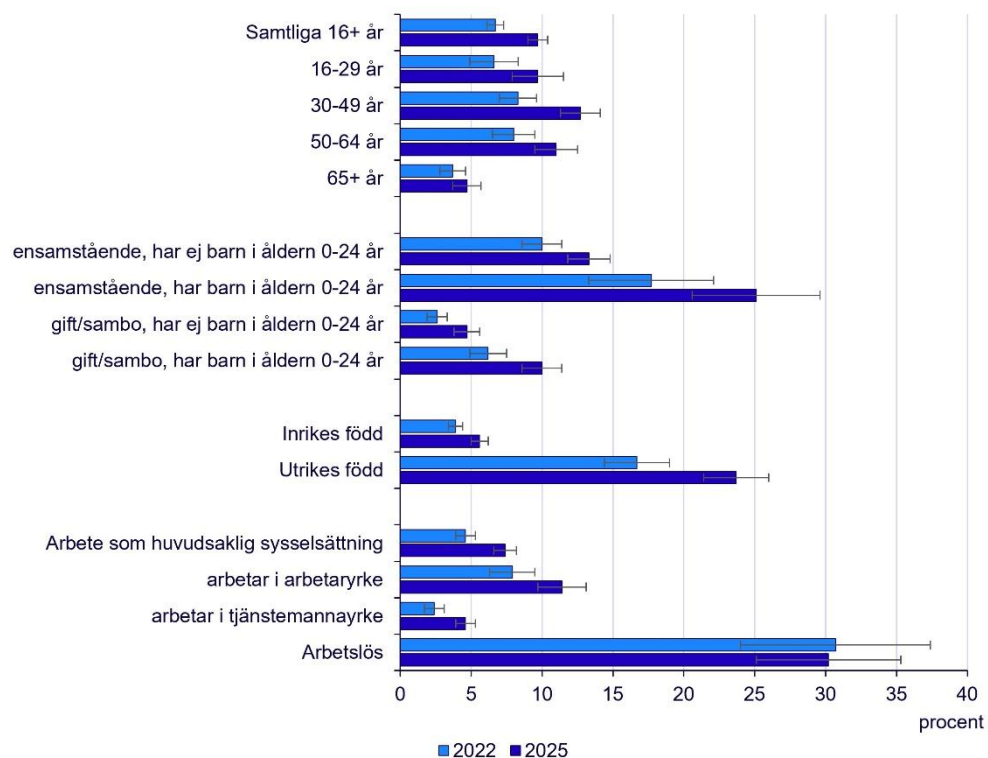
² SCB, Svårt eller mycket svårt att få ekonomin att gå ihop efter hushållstyp (population 16+ år)

³ Det huvudsakliga insamlingssättet i ULF under åren 2008–2021 har varit telefonintervjuer. Från och med år 2022 har SCB infört så kallad kombinerad insamling i ULF. Det innebär att de utvalda personerna får välja om de ska svara på frågorna via telefonintervju eller via webbenkät.

⁴ SCB, Svårt eller mycket svårt att få ekonomin att gå ihop (population 16+ år)

⁵ Eurostat, Subjective poverty (ilc_sbjp01)

Andel personer som har svårt eller mycket svårt att få ekonomin att gå ihop
 Population 16+ år, Sverige

Källa: SCB, Undersökningarna av levnadsförhållanden, *Ekonomiska svårigheter*

Har inte råd – indikatorer för ekonomiska svårigheter

I den EU-reglerade delen av Undersökningarna av levnadsförhållanden ställs också ett antal frågor om respondenternas möjligheter att klara av olika typer av utgifter som kan anses önskvärda eller nödvändiga för en viss levnadsstandard. Frågorna handlar bland annat om att ha råd att åka på semester, ha tillräckligt varmt i bostaden, hantera oförutsedda utgifter eller om hushållet har kommit efter med betalningar. Resultaten för dessa indikatorer sammanfattas i tabellen nedan och redovisas mer detaljerat i SCB:s statistikdatabas under [Indikatorer för ekonomiska svårigheter](#).

Fler har svårt att klara olika utgifter

Andelarna för tio av de tretton indikatorer⁶ listade i tabellen nedan har ökat statistiskt signifikant sedan 2022, vilket innebär att de uppmätta skillnaderna mellan åren är större än vad som kan förklaras av den statistiska osäkerheten. De största förändringarna gäller indikatorerna **"Har inte råd att varje vecka spendera en mindre summa⁷ på sig själv"** och **"Har inte råd att ersätta utslitna möbler"**.

Andelen som inte har råd att spendera en mindre summa på sig själv ökade från 7 till 11 procent vilket innebär att Sverige nu ligger i nivå med genomsnittet i EU. Andelen som inte har råd att ersätta utslitna möbler ökade från 6 till 9 procent. Trots ökningen ligger Sverige fortsatt betydligt lägre än EU-genomsnittet på 20 procent år 2025.

Sett till hushållstyper är ensamstående kvinnor med barn den grupp som i störst utsträckning uppvisar ekonomiska svårigheter. Cirka 40 procent av de ensamstående mammorna har inte råd att åka på en veckas semester per år eller att spendera en mindre summa på sig själv. Utöver detta saknar mer än varannan ensamstående mamma en kontantmarginal på 14 000 kronor för oförutsedda utgifter, jämfört med var fjärde ensamstående pappa.

Även mellan inrikes- och utrikes födda finns statistiskt säkerställda skillnader för samtliga indikatorer i tabellen. Till exempel saknar 43 procent bland utrikes födda medel att möta en oförutsedd utgift på 14 000 kronor. Motsvarande andel bland inrikes födda är 16 procent.

⁶ SCB, [Indikatorer för ekonomiska svårigheter \(population 16+ år\)](#)

⁷ Summan motsvarar ungefär kostnaden för en biobiljett eller liknande.

Ekonomiska svårigheter efter indikator

Andel i procent, population 16+ år, Sverige, 2025

* EU-27 avser population 0+ år, 2025

	EU-27*	Samtliga		Ensamstående mammor		Ensamstående pappor		Inrikes födda		Utrikes födda	
Har inte råd ...			Fel- margina l		Fel- margina l		Fel- margina l		Fel- margina l		Fel- margina l
...att betala en oväntad utgift på 14 000 kronor	29,2	22,2	+/- 0,9	56,4	+/- 6,0	26,6	+/- 7,9	15,6	+/- 0,9	43,3	+/- 2,6
...att åka på en veckas semester per år	27,5	12,2	+/- 0,7	38,8	+/- 6,3	13,7	+/- 6,1	8,3	+/- 0,7	25,4	+/- 2,3
...att varje vecka spendera en mindre summa på sig själv	10,8	10,6	+/- 0,7	40,1	+/- 6,3	12,4	+/- 6,0	6,8	+/- 0,6	23,5	+/- 2,2
...att regelbundet delta i någon fritidsaktivitet	12,1	9,2	+/- 0,7	31,7	+/- 6,0	8,0	+/- 4,8	5,8	+/- 0,6	20,6	+/- 2,1
...att ersätta utslitna möbler	20,2	9,0	+/- 0,6	32,0	+/- 6,2	7,5	+/- 4,6	6,2	+/- 0,6	18,6	+/- 2,1
...att klara hushållets betalningar i tid	9,2	8,1	+/- 0,6	26,4	+/- 5,8	13,4	+/- 6,4	5,6	+/- 0,6	16,6	+/- 2,0
...med bil	5,5	6,2	+/- 0,6	18,6	+/- 5,2	4,8	+/- 3,9	3,5	+/- 0,5	15,3	+/- 1,9
...med nya kläder	7,4	4,9	+/- 0,5	15,1	+/- 4,5	5,1	+/- 3,8	3,6	+/- 0,5	9,3	+/- 1,6
...att ha det tillräckligt varmt i bostaden	8,8	4,5	+/- 0,5	12,7	+/- 4,2	1,0	+/- 1,5	3,0	+/- 0,4	9,5	+/- 1,6
...att träffa vänner/släkt för att fika eller äta middag minst en gång i månaden	7,2	3,9	+/- 0,5	12,5	+/- 4,2	3,5	+/- 3,0	2,7	+/- 0,4	7,9	+/- 1,4
...att laga en måltid med kött, kyckling, fisk eller vegetariskt alternativ varannan dag	8,5	3,7	+/- 0,5	9,6	+/- 3,8	3,4	+/- 3,9	2,3	+/- 0,4	8,4	+/- 1,5
...med två par skor, inkl. vinterskor	:	1,7	+/- 0,3	5,8	+/- 3,2	2,8	+/- 2,9	1,0	+/- 0,3	3,9	+/- 1,1
...med internet i bostaden	2,0	0,7	+/- 0,2	1,3	+/- 1,8	0,7	+/- 1,3	0,4	+/- 0,2	1,5	+/- 0,7

Källa: SCB, Undersökningarna av levnadsförhållanden, *Ekonomiska svårigheter*;

Eurostat, *EU Statistics on Income and Living Conditions*

(Allvarlig) Materiell och social fattigdom

'Har inte råd' - frågorna används också för att härleda två internationella mått – **materiell och social fattigdom** samt **allvarlig materiell och social fattigdom**⁸. Måtten har tagits fram av EU för att ge en bredare bild på fattigdom och möjliggöra jämförelser mellan länder. Materiell och social fattigdom avser personer som inte har råd med fem eller fler av de tretton utgiftsposterna. Personer som saknar sju eller fler av dessa tretton utgiftsposter på grund av ekonomiska skäl, anses befinna sig i allvarlig materiell och social fattigdom.

Stora variationer mellan inrikes och utrikes födda

I Sverige lever 7 procent av befolkningen i materiell och social fattigdom och 4 procent i allvarlig materiell och social fattigdom⁹. Båda andelarna har ökat med 2 procentenheter sedan 2022. Under samma period har EU-genomsnittet minskat med cirka en procentenhet till 12 respektive 6 procent¹⁰.

Precis som för de enskilda indikatorerna ovan är materiell och social fattigdom vanligast bland ensamstående föräldrar och utrikes födda. Bland ensamstående föräldrar med barn lever 17 procent i materiell och social fattigdom, jämfört med 3 procent bland sammanboende utan barn i hushållet¹¹.

För allvarlig materiell och social fattigdom är motsvarande andelar 10 procent, respektive 1 procent¹⁰.

Skillnaderna mellan andelarna för utrikes och inrikes födda i Sverige är bland de största inom EU. Andelen utrikes födda som lever i materiell och social fattigdom är den högsta sedan mätningarna började 2014 och är idag fyra gånger högre än motsvarande andel bland personer födda i Sverige – 16 jämfört med 4 procent¹². På EU-nivå befinner sig 21 procent av de utrikes födda i materiell och social fattigdom, vilket är en dubbelt så hög andel jämfört med inrikes födda¹³.

Liknande proportioner mellan utrikes- och inrikes födda återfinns för indikatorn allvarlig materiell och social fattigdom. Andelarna bland utrikes födda, bosatta i Sverige, uppgår till 9 procent och motsvarande grupp på EU-nivå uppmäter 11 procent¹⁴.

⁸ Eurostat, [Glossary: Severe material and social deprivation rate](#)

⁹ SCB, [\(Allvarlig\) materiell och social fattigdom](#)

¹⁰ Eurostat, [Material and social deprivation rate \(ilc_mdsc07\)](#), [Severe material and social deprivation rate \(ilc_mdsc11\)](#)

¹¹ SCB, [\(Allvarlig\) materiell och social fattigdom efter hushållstyp](#)

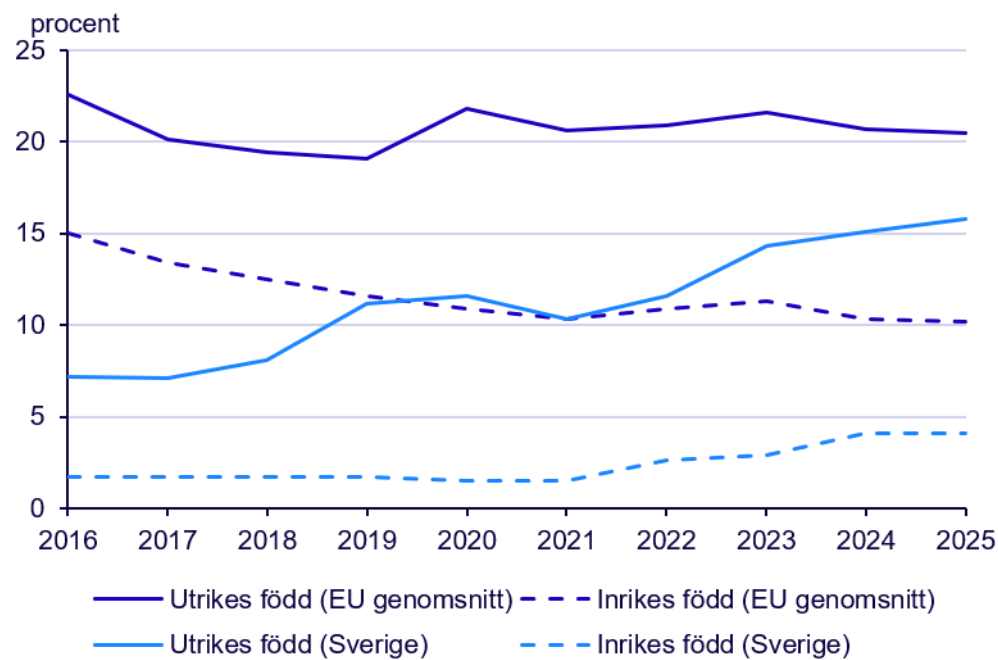
¹² Eurostat redovisar statistik för (allvarlig) materiell och social fattigdom efter grupp av födelseland för personer 16 år och äldre. SCB redovisar samma statistik för hela populationen. Därför kan det vara mindre skillnader mellan siffrorna för Sverige i detta stycke jämfört med de som redovisas i SCB:s Statistikdatabas.

¹³ Eurostat, [Material and social deprivation rate by group of country of birth, population 16+ years \(ilc_mdsc05\)](#)

¹⁴ Eurostat, [Severe material and social deprivation rate by group of country of birth, population 16+ years \(ilc_mdsc16\)](#)

Andel personer i materiell och social fattigdom

Population 16+ år

Källa: Eurostat, *Material and social deprivation rate (ilc_mdsc05)*

Mått baserade på inkomstuppgifter

Risk för fattigdom

I Sverige, liksom i andra länder med hög levnadsstandard, används även ett statistiskt mått som beskriver människors ekonomiska situation i relation till andra i samma land. Måttet utgår från hushållets disponibla inkomst, justerad för hushållets storlek och sammansättning,¹⁵ och avser andelen personer som lever i hushåll med en disponibel inkomst under 60 procent av medianinkomsten i landet¹⁶. En låg relativ inkomst kan innebära begränsade möjligheter att delta i samhället på samma villkor som andra därför används måttet som en indikator för risken att hamna i fattigdom.

Inom EU-SILC och i internationella sammanhang benämns indikatorn *at-risk-of-poverty* (AROP). Detta har lett till att indikatorn som tas fram inom ULF, enligt Eurostats definitioner, översatts till **risk för fattigdom**.

Samma indikator beräknas även inom ramen för SCB:s inkomst- och taxeringsstatistik (IoS), där den baseras på ett heltäckande register över individers inkomster och benämns *låg ekonomisk standard* (LES). *Risk för fattigdom* och *låg ekonomisk standard* avser således samma indikator. Skillnaderna ligger främst i de statistiska underlagen, samt i vissa definitioner och beräkningsmetoder som används vid framtagningen av statistiken.

Det är viktigt att beakta att måttets gränsvärde är relativt och följer utvecklingen av medianinkomsten i landet. Det innebär att andelen personer i risk för fattigdom kan minska när medianinkomsten sjunker, även om hushåll nära gränsvärdet inte har fått en högre disponibel inkomst. På motsvarande sätt kan andelen öka trots stigande inkomster om medianinkomsten ökar i en snabbare takt. Att hamna under gränsen för risk för fattigdom behöver alltså inte innebära att den egna ekonomiska situationen har försämrats. På motsvarande sätt behöver det inte innebära en förbättrad ekonomisk situation att hamna över gränsvärdet.

4 av 10 med vistelsetid kortare än 10 år i risk för fattigdom

Statistiken visar att andelen av Sveriges befolkning som befinner sig i risk för fattigdom, enligt Eurostats definition, har legat omkring 16 procent under det senaste decenniet, vilket är i nivå med genomsnittet för EU 2025¹⁷. Även med detta mått uppvisar ensamstående med barn och utrikes födda de högsta andelarna, 33 respektive 32 procent. Bland utrikes födda som har bott i Sverige

¹⁵ Disponibel inkomst per konsumtionsenhet

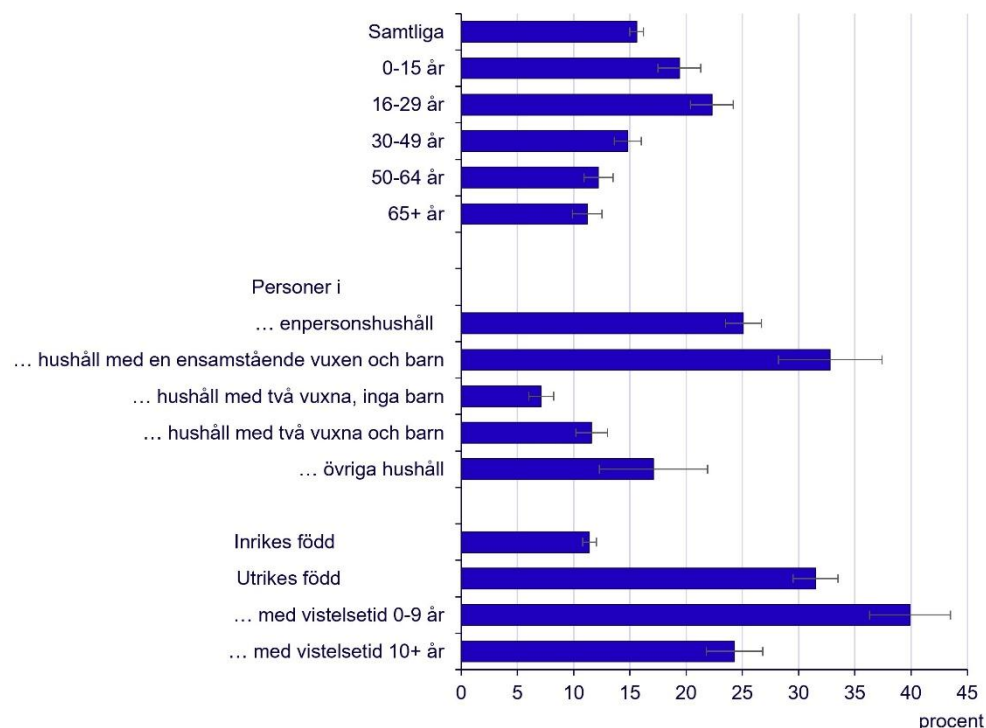
¹⁶ Eurostat, [Glossary:At-risk-of-poverty rate](#)

¹⁷ Eurostat, [At-risk-of-poverty rate \(ilc_li02\)](#)

mindre än tio år löper 40 procent risk för fattigdom, jämfört med 24 procent bland dem med en vistelsetid på tio år eller längre¹⁸.

Andel personer i risk för fattigdom

Population 0+ år, Sverige, 2025

Källa: SCB, Undersökningarna av levnadsförhållanden, *Ekonomisk utsatthet*

Ett annat svenskt inkomstbaserat mått för ekonomisk utsatthet, som dock inte ingår i redovisningen av ULF, är **låg inkomststandard (LIS)**. Till skillnad från låg ekonomisk standard (LES) och risk för fattigdom (AROP), som är relativa mått baserade på inkomstfördelningen i befolkningen, utgår LIS från hushållets inkomster i förhållande till beräknade levnadskostnader. Låg inkomststandard används därför för att kategorisera hushåll vars disponibla inkomst inte räcker till för att bekosta hushållets baskonsumtion, dvs dess mest nödvändiga levnadsomkostnader. Beräkningen av baskonsumtionen baseras på riksnormen för försörjningsstöd, som fastställs av regeringen och inkluderar vissa kostnader för bland annat mat, kläder, hälsa och hygien, kompletterad med schablonutgifter för boende, hushållsel, barnomsorg, lokala resor och så vidare.

För mer information, se IoS:s *statistik om låg inkomststandard* och *gränsvärden för baskonsumtion vid härledning av låg inkomststandard*.

¹⁸ SCB, *Risk för fattigdom efter vistelsetid*

Risk för fattigdom eller social utestängning

Utöver de tidigare beskrivna måtten används även indikatorn **risk för fattigdom eller social utestängning** (AROPE)¹⁹, som är Eurostats samlade mått på ekonomisk utsatthet. Indikatorn omfattar personer i hushåll som uppfyller minst ett av följande tre kriterier:

- en inkomst som innebär risk för fattigdom
- allvarlig materiell och social fattigdom
- mycket låg arbetsintensitet²⁰

Den totala andelen personer i risk för fattigdom eller social utestängning är inte lika med summan av andelarna för de tre komponenterna. Detta då en person räknas bara en gång, även om personen uppfyller fler än ett av kriterierna.

AROPE används som huvudindikator för att följa upp ett av målen inom EU:s handlingsplan för sociala rättigheter. Målet är att till år 2030 minska antalet personer som lever i risk för fattigdom eller social utestängning med minst 15 miljoner, jämfört med de 92 miljoner som år 2019 befann sig i denna situation inom EU:s gränser.

Unga i större risk för fattigdom eller social utestängning än äldre

År 2025 riskerade 21 procent av EU:s befolkning, motsvarande 93 miljoner människor, fattigdom eller social utestängning²¹. I Sverige var andelen 19 procent efter att ha legat relativt stabilt runt 18 procent under det senaste decenniet. Såväl Sverige som EU har alltså en bit kvar mot målet att betydligt färre människor ska leva i denna typ av ekonomisk utsatthet.

Liksom för övriga mått i rapporten är det, trots skillnader i andelar, i stort sett samma grupper som är mest utsatta. Personer tillhörande hushåll i den lägsta inkomstkventilen löper 81 procent risk för fattigdom eller social utestängning. Bland utrikes födda, som har bott i Sverige kortare tid än 10 år, är andelen 45 procent. Även bland ensamstående föräldrar och unga vuxna (16–29 år) är andelarna höga, 29 respektive 26 procent.²²

¹⁹ Eurostat, [Glossary: At risk of poverty or social exclusion \(AROPE\)](#)

²⁰ Mycket låg arbetsintensitet avser hushåll där personer i arbetsför ålder har arbetat mindre än 20 procent av möjlig arbetstid. Se ([ilc_lvhl11n](#))

²¹ Eurostat, [Persons at risk of poverty or social exclusion \(ilc_peps01n\)](#)

²² SCB, [Indikatorer för ekonomisk utsatthet \(population 0+ år\)](#)

Avslutande kommentarer

Ekonomisk utsatthet och ekonomiska svårigheter är komplexa och flerdimensionella företeelser som är svåra att beskriva med enskilda statistiska mått. Olika mått fångar olika aspekter av människors ekonomiska situation och levnadsstandard och har olika styrkor och begränsningar.

Inkomstbaserade indikatorer beaktar exempelvis inte individers och hushålls samlade ekonomiska resurser. Personer med låga inkomster behöver inte nödvändigtvis vara ekonomiskt utsatta om de har tillgångar eller sparade medel att leva av. Omvänt kan även personer med höga inkomster uppleva ekonomiska svårigheter till följd av skuldsättning eller oförutsedda utgifter.

Även självrapporterade uppgifter medför utmaningar vid mätning av ekonomiska svårigheter. Frågor om den egna ekonomin kan upplevas som känsliga, vilket kan påverka viljan att svara. Dessutom är personer med låga inkomster generellt underrepresenterade i statistiska undersökningar på grund av större bortfall under datainsamlingen.

Eftersom olika typer av mått har olika egenskaper och utmaningar kan de komplettera varandra. Genom att kombinera indikatorer baserade på registeruppgifter om inkomster med självrapporterade uppgifter om materiella och sociala svårigheter kan man belysa olika aspekter av ekonomisk utsatthet och ge en mer heltäckande bild av människors levnadsstandard än vad ett enskilt mått kan ge.

Länkar

[Undersökningarna av levnadsförhållanden \(ULF\)](#)

[Beskrivning av indikatorer och redovisningsgrupper](#)

[SCB:s statistikdatabas: Indikatorer för ekonomiska svårigheter \(population 16+ år\)](#)

[SCB:s statistikdatabas: Indikatorer för ekonomisk utsatthet \(population 0+ år\)](#)

[Eurostats databas: Income and Living Conditions](#)